

PPS-jaarrapportage 2018

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-14297
Titel	ROMANIA – FROM 1 MILLION UP TO 2.5 MILLION TONS OF MILK IN 2020
Thema	AF
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Economic Research
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Wim Zaalmink (wim.zaalmink@wur.nl)
Penvoerder (namens private partijen)	Andrzej Adryan (Lely East, m.i.v. 1 september 2018 Marcel van Leeuwen (Lely Industries)
Contactpersoon overheid	Cor Wever, ministerie LNV directie ANK
Totale projectomvang (k€)	520
Adres projectwebsite	
Startdatum	1-3-2015
Einddatum	31-12-2019

Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	Uitvoering is vertraagd o.a. door het onvoldoende kunnen vrijmaken van subsidiemiddelen in Roemenië en het onvoldoende kunnen aansluiten bij de experimental farm van de Universiteit van Cluj. Daarnaast is er veel wisseling van melkveebedrijven naar andere verwerkers. Tenslotte vindt er verloop van medewerkers van de deelnemende instellingen plaats hetgeen de voortgang vertraagt.
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	Nee
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	Ja, besloten is om 2019 hiervoor te benutten.
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	Melkveebedrijven die wisselen van melkverwerker.
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	Nee

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Wat is er aan de hand?

- (a) Roemenië is in beginsel een veel belovend land met veel potentie voor agrarische activiteiten, waaronder melkveehouderij. Nederlandse bedrijfslevenpartijen (toeleveranciers van melkveehouders) zijn benieuwd naar ontwikkelmogelijkheden van

de melkveehouderij en hun exportkansen van technologie en kennis. FrieslandCampina Roemenië biedt daartoe de mogelijkheid door de aanwezigheid daar van 2 productielocaties in Transsylvanië. Zij richt zich daarbij vooral op de gezinsbedrijven, bedrijven die al een beperkte stap hebben gemaakt richting een meer professionele melkveehouderij.

- (b) Problemen waar de zuivelsector mee te maken krijgt zijn kennisniveau van de veehouders, het teruglopende platteland, maar ook het inhoudelijke kennisniveau van adviseurs en eigen medewerkers, nodig om melkveehouders goed te kunnen adviseren.

Wat doet het project daaraan?

Het project is bedoeld om actie gericht, samen met input van partners, kennis en technologie te brengen bij Roemeense melkveehouders. Dit gebeurt door een meer intensieve begeleiding van een aantal voorlopende (pilot) melkveebedrijven in Roemenië (Transsylvanië), praktijkgerichte trainingen in NL en Roemenië, en door het implementeren van kennis, technologie en software op melkveebedrijven door de PPS partners. Verder worden contacten met universiteiten opgebouwd en worden Roemeense studenten en hoogleraren ingezet bij de pilotbedrijven.

Het gebied waarin FrieslandCampina opereert is geschikt voor de biologische melkproductie. Er is weinig kennis beschikbaar hoe deze bedrijven verder te begeleiden. Samen met Wageningen Livestock research wordt een analyse gemaakt en een aantal bedrijven gemonitord. De staf van FCR wordt hierin verder geschoold.

Veel Roemeense agrarische bedrijven die doorontwikkelen kopen tweede hands materiaal aan vanuit Nederland vanwege de relatief lage kosten. Het project helpt om deze veehouders de wegen voor aankoop te laten vinden. Kwaliteit van arbeid is echter nog steeds een probleem. Lely zet daarbij in op automatiseringsprocessen en heeft vanaf 2017 enkele melkrobots geïnstalleerd. Deze bedrijven worden gemonitord, geadviseerd en doorontwikkeld. Het proces van innovatie op voorloopbedrijven en hoe dit werkt in Roemenie zal worden geanalyseerd.

Wat levert het project op?

Het project levert op dat het kennisniveau van de betrokken boeren, FCR medewerkers, Roemeense studenten en docenten wordt verbeterd. Het project levert de betrokken partijen ook veel meer inzicht in de Roemeense cultuur en een passende werkwijze daarbij. Nederlandse partners krijgen meer bekendheid. Er zijn veel leerprocessen die inzicht geven in de kennisontwikkeling van de Roemeense boeren, en de rol die Nederlandse bedrijfsleven partijen daarin kunnen vervullen.

Wat is het effect hiervan?

Betere ontwikkeling van gezinsbedrijven in Transylvania door de begeleiding van FCR.
Betere melkkwaliteit en hogere productiviteit van deze bedrijven
Meer bekendheid van Nederlands bedrijfsleven
Roemeense boeren weten de weg naar Nederland te vinden.

Resultaten 2018

Geef een korte beschrijving van de high-lights van 2018

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2018

In 2018 is het project voortgezet met een aantal kennisontwikkelings- en uitwisselingsactiviteiten. I.s.m. de Universiteit van Cluj hebben Roemeense studenten samen met een Nederlandse student onderzoek uitgevoerd naar de 'state of the art' van een aantal Roemeense melkveebedrijven, en deze bedrijven geanalyseerd op de volgende management aspecten: jongvee opfok, voermanagement, huisvesting en management informatie.

Op drie bedrijven is geëxperimenteerd met een software managementsysteem van Uniform Agri. Er is een adviestool in ontwikkeling die door adviseurs gebruikt kan worden voor de begeleiding van melkveebedrijven.

Er zijn verschillende workshops georganiseerd voor veehouders, dierenartsen en FrieslandCampina medewerkers; het accent is verschoven van veehouders naar adviseurs.

Er is een analyse uitgevoerd van kennisleemtes op het gebied van biologische melkveehouderij, zowel bij melkveeouders als bij adviseurs.

Door een tekort aan gekwalificeerde arbeid zet Lely in op automatiseringsprocessen en inmiddels zijn in 2018 enkele melkrobots geïnstalleerd.

Met de Universiteit van Timisoara is een enquête voorbereid over ondernemerschap en perspectief in de melkveehouderij. Deze is tijdens de landbouwbeurs INDAGRA (Boekarest)

uitgevoerd in samenwerking met de University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine Bucharest.

Vanuit het projectteam is aangesloten bij de landentafel Roemenië, dit is een samenwerkingsverband van Nederlandse onderwijsinstellingen die gezamenlijk actie ondernemen om het agrarisch onderwijs in Roemenië op een hoger plan te krijgen. In november 2018 is in Boekarest deelgenomen aan een seminar over circulaire landbouw, met vertegenwoordigers van landbouwbedrijfsleven in Roemenië, het ministerie van landbouw, universiteiten en georganiseerd door de Landbouwwraad. Doel was dit thema hoger op de Roemeense agenda te krijgen en de samenwerking tussen Nederland en Roemenië te versterken.

De deelnemende projectpartners hebben op verschillende beurzen in Roemenie gestaan om de pps activiteiten te versterken, waar onder Agraria Cluj (april) en Indagra Boekarest (november).

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
	5	2	5
Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen			
<ul style="list-style-type: none">• Adviestool voor adviseurs van melkveebedrijven• Analyse van biologische melkveebedrijven in Transsylvanië• Jongvee opfok op melkveebedrijven• Perspectief melkveehouderij in Roemenië• Samenwerking van Nederlandse onderwijsinstellingen in Roemenië			

Bijlage: Titels/omschrijvingen van alle producten in 2018 of een link naar deze producten op de projectwebsite of andere publieke websites

Smolders, G. en B.W. Zaalmlink. Organic dairy farms in Romania. Wageningen Research, december 2018.

Bakker, J. Monitoring action plan. Tool for advisors and dairy farmers in Romania. Nutrivice, May 2018.

Bakker, J. and B.W. Zaalmlink. Farm support in Romania. Nutrivice, May 2018.

Riezebosch, F. Mogelijkheden voor melkveehouderij in Roemenië. Aeres Hoogeschool, januari 2019.

Zaalmlink, B.W. Expectations of the Romanian Dairy sector about the future of dairy farming. Wageningen Economic Research, december 2018.

Bakker, J. Training RCF staff in skills for technical support. Nutrivice, august 2018.